

دانشگاه تهران
دانشکده بهداشت

پایان نامه

برای دریافت درجه فوق لیسانس بهداشت عمومی (M.P.H.)

در رشته مدیریت امور بهداشتی

موضوع :

” نقش شیروخورشید سرخ در خدمات بهداشتی درمانی کشور ”

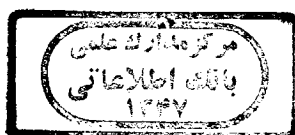
ب راهنمایی :

دکتر ساروخانیان

نگارش :

دکتر احمد فرزام

سال تحصیلی ۵۱ - ۱۳۵۰



تقدیم به :

استاد دانشمند و گرامی جناب آقای دکتر ساروخانیان

تقدیم به :

اعضای محترم هیئت ژوری

تقدیم به :

همه کسانی که در راه دانش‌اندوزی و ادامه
تحصیلات بر من منت گذاشته و از کمک‌های -
بیدریغ و بی‌شائبه آنان برخوردار بوده‌ام

” فهرست مندرجات ”

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
۱	چگونگی پیدایش صلیب سرخ بین المللی
۷	مختصری از تاریخچه شیروخورشید سرخ ایران
۹	اساسنامه جمعیت شیروخورشید سرخ ایران
۱۴	وظایف شیروخورشید سرخ ایران
۲۱	خدمات درمانی و بهداشتی شیروخورشید سرخ در سراسر کشور
۳۲	آمار فعالیت های درمانی شیروخورشید سرخ
۳۶	چگونگی واگذاری بیمارستانهای وزارت بهداشتی به شیروخورشید
۴۴	بازدید از استان آذربایجان شرقی
۵۴	بازدید از استان آذربایجان غربی
۶۱	تجزیه و تحلیل بازدیدها و بررسی های موسسات درمانی شیروخورشید سرخ
۶۶	پیشنهادات
	خلاصه به زبان فارسی
	خلاصه به زبان انگلیسی
	منابع و مآخذ

.....

بنی آدم اعضای یکدیگرند که در آفرینش زیک‌گوه‌رند
چو عضوی به درد آورد روزگار دگر عضوها را نماند قرار

پیشگفتار

عدای را عقیده براین است که بهمان اندازه که با پیشرفت تمدن بر میزان
ذخایر مادی بشر افزوده شده استاز میزان ذخایر معنویش کاسته گردیده . آیا
میتوان باین عقیده مؤمن بود و اعتراف نمود که تمدن نسبت معکوس با معنویت دارد
اگر چنین است پس به ناله‌های طوفان زده پاکستانی با شکم‌های گرسنه کنگوتی و یا
سیلزده تونس و زلزله زده گناهای چه کسانی پاسخ میدهند ؟ آیا اینان هیچ
اندیشیدمانند که اگر عده معدودی آتش‌جنگ می‌افروزند در عوض عده کثیری به پاری
جنگ زده‌ها آمده و در میدان‌های جنگ به زخم سربازان مرهم مینهند بدون آنکه
به ملیت و قومیت آنها توجه داشته باشند . مگر در نتیجه مساعی همین افراد نبوده
است که تلفات زخمی‌های جنگ از ۶۰٪ در جنگ کریمه به ۲/۵٪ در جنگ جهانی
اول و ۲/۳٪ در جنگ جهانی دوم رسیده است ؟ اگر بشر تمدن به معنویات
توجه ندارد ، پس تشکیل و گسترش سازمان‌های وسیع جهانی از قبیل سازمان صلیب
سرخ بین‌المللی ، یونیسف ، سازمان کمک به آوارگان و غیره چه معنا و مفهومی میتواند
داشته باشد ؟

خوشبختانه این حس نوع‌پروری و بشر دوستی از دیرباز در ایرانیان بوده
و از عهد باستان به کردار نیک ، پندار نیک ، گفتار نیک معتقد و در دوران‌های
مختلف و با پیشرفت تمدن هیچ‌گونه تفسیری در این سجایای اخلاقی و خلق و خوی

انسانی خود نداده تا بجائی که بنی آدم را اعضای یکدیگر دانسته و از محنت دیگران
غممین و غمگسارش خوانده است .

در همین دوران شکوفای عصر خود شاهدیم که با الهام از شاهنشاه نیکوکار
و خواهر والا گهرشان ، سازمانی مجهز بنام جمعیت شیروخورشید سرخ بهمین منظور
و با مقیاسی وسیع و جهانی تشکیل گردیده و موجد اقداماتی نیکوکارانه چند داخل
کشور و چه در خارج از کشور بوده است . به ناله های زلزله زده لار ، قزوین و خراسان
پاسخ داده و بدرمان درد خانوادہ های آوارگان در شهر طالبیه در اردن پرداخته
و با ایجاد بیمارستان های متعدد در شیخ نشین های خلیج فارس یا در داخل
کشور کمک بسیار ارزنده به مردم مستمند نموده است .

در نتیجه همین خدمات ارزنده بوده است که توانسته است اعتماد عموم مردم
را بخود جلب نموده و افراد نیکوکار و خیر را که تعداد آنان خوشبختانه در این مملکت
بسیار زیاد است وادارد که کمک های خود را از طریق این سازمان به مردم انجام
داده ، بیمارستان و موقوفات زیادی را باین جمعیت اهداء نمایند .

در نتیجه همین جلب اعتماد مردم و کوشش های جمعیت بوده است که شاهنشاه
آریا مهر امر و مقرر فرمودند بیمارستان های وزارت بهداشتی را باین جمعیت واگذار
نموده و امر درمان را در نقاط مختلف کشور باین سازمان بسپارند . در نتیجه همین
کوششها و مساعدی جمعیت بخصوص مساعدی جمعیت در امر درمان کشور بوده است
که اینجانب را علاقمند نمود تا نقش شیروخورشید سرخ را در خدمات درمانی کشور
موضوع پایان نامه خود انتخاب نموده و مطالعاتی را در این زمینه آغاز نماید .

خوشوقت و مفتخرم که توانستم با راهنماییهای گرانقدر استاد محترم جناب
آقای دکتر ساروخانیان و ارشاد جناب آقای دکتر سوپهکریان و همچنین مساعدتهای

ارزنده اعضا، جمعیت بخصوص جناب آقای دکتر خطیبی مدیر عامل و جناب آقای دکتر
ارباب زاده معاونت فنی مدیر عامل و جناب آقای دکتر دانشور رئیس سازمان امور
بیمارستانهای واگذاری و مدیران کل و سایر اعضا، جمعیت های محلی آذربایجان
شرقی و غربی این رساله را به پایان برسانم.

بدیهی است بهیچوجه نمیتوانم ادعا نمایم که رسالهای بدون هیچگونه نقص
و ایرادی تهیه نمودم، بلکه خود نیز از تهیه آن راضی و ا قناع نشدم بدلیل
آنکه بررسی و مطالعه در خدمات درمانی شیرخورشید و بخصوص بررسی در مورد
امر بیمارستانهای واگذاری احتیاج به طول زمان بیشتری داشته و در یک فرصت
کوتاه نمیتوان اثرات آنرا تحقیق و بررسی نمود، لذا انتظار دارم که این مختصر مورد
قبول اعضا، محترم هیئت ژوری قرار گرفته و از خداوند میخواهم که بعدا توفیق عنایت
فرماید تا آنرا تکمیل نمایم.

دکتر فرزاد

چگونگی پیدایش صلیب سرخ بین‌المللی

فکر تاسیس مؤسسه‌ساتی برای حمایت آسیب‌دیدگان و بینوایان از قدیم در میان اقوام و ملل متمدن وجود داشته و در حقیقت از آنروز که بشر پا به دایره زندگی اجتماعی گذاشته دریافتی است که نمیتواند در رنج و محنت اینها خود بی‌غم و آسوده خاطر بنشیند، سیر باشد و در کنار او مردم فقیر گرسنه بخسند، لباس گرم بپوشد و در جوار خود در سرمای سخت بینوایان را عریان و برهنه ببیند، حس عاطفت و ترحم او را بر آن داشت که برای تخفیف آلام و مصائب هم‌نوعان خود چاره‌ای بیندیشد و تدبیری کند. این حس هر قدر بیشتر در جامعه تمدن پیشرفت در نهاد او قوی‌تر شد.

پیغمبران بزرگ و پیشوایان اجتماع و اربابان دانش و اخلاق و ادب با احکام و قوانین آسمانی و اندرزهای حکیمانه و متین خود آنرا تقویت کردند تا بتدریج این وظیفه از صورت تکالیف فردی بیرون آمد و در عداد وظایف اجتماعی قرار گرفت. زیرا کمکهای فردی هر چند بموقع خود بسیار مفید و موثر بود. اما بر رویهم نتیجه‌ای که از آن لازم بود در اکثر مواقع بدست نمی‌آمد و مواردی اتفاق می‌افتاد که کمکهای فردی نمیتوانست کاری از پیش ببرد. جنگ میشد و عده زیادی مجروح در میدانها باقی میماندند، که ممکن بود با جزئی مراقبت از جنگال مرگ‌رهای یابند اما چون کسی نبود که بر جراحاتشان مرهم نهد و از آنان مواظبتی کند دسته دسته جان میسپردند حال اسیران جنگ از آن دلگدازتر بود. وظیفه انسانیت حکم میکرد که برای پایان دادن باینگونه فجایع بشر متمدن فکری کند و چاره‌ای بیاندیشد. در اینجا دیگر

کمکهای فردی نمیتوانست مؤثر باشد و ناچار بهترین راه این بود که این قبیل کمکها در سازمانهای خمیره متشکل و متمرکز گردد و از آن بِنفع عموم استفاده شود. هنگام صلح طبق اصول و موازین صحیح با فقر و گرسنگی و بیماری مبارزه شود و در زمان جنگ به مواظبت از مجروحین و اسیران جنگی پردازد. البته بهتر این بود که چنین سازمانی بین المللی باشد و از طرف کلیه دول برسمیت شناخته شود و یک همکاری بین المللی بوجود آید.

البته قدیمترین زمانی که این فکر موقع عمل یافت زمان سلطنت داریوش کبیر شاهنشاه ایران بود. این شاهنشاه به پزشکان ایرانی امر کرد که هنگام جنگ نسبت به زخمی های دشمن مانند مجروحین ایرانی رفتار کند و از آنها مراقبت نمایند و همچنین نسبت به اسیران جنگی بد رفتاری ننموده و ملاحظت و مهربانی نمایند. در جنگهای صلیبی هم مسلمانان به پزشکان عیسوی اجازه دادند که برای معالجه و مداوای زخمی های خود با کمال آزادی وارد اردوگاههای جنگی آنان شوند.

در سال ۱۴۹۲ میلادی هنگام محاصره شهر گرنا در ملکه اسپانی دستورات چادرهایی ترتیب دهند و در آن از مجروحین مواظبت کنند. سپس در سال ۱۸۴۷ در جنگهای داخلی سویس ژنرال دوفور به پزشکان ارتش خود امر کرد که بعد از عقب نشینی دشمن نسبت به اسیران و مجروحین نهایت دقت و مراقبت مبذول دارند پس از آن در سال ۱۸۵۶ هنگام جنگ کریمه یک بانوی نیکوکار انگلیسی بنام فلورانس نایتینگل عملاً در این راه اقدام کرد. این بانوی نیکوکار هنگامی که خبرهای ناگوار از وضع مجروحین جنگ به انگلستان رسید چهل تن از بانوان انگلیسی را با خود همراه کرد که همگی به قصد کمک و پرستاری زخمی ها انگلستان را ترک گفته

بسوی جزیره کریمه رهسپار شدند و از مجروحین جنگ پرستاری کردند و عده زیادی را با مراقبت های خود از مرگ حتمی نجات دادند و بهمین علت است که امروزه نام این بانوی نیکوکار بنام اولین پرستار در تاریخ جمعیت های صلیب سرخ و هلال احمر و شیروخورشید سرخ ثبت گردیده است . سه سال پس از این تاریخ ، یعنی در سال ۱۸۵۹ جنگ معروف سولفورینو اتفاق افتاد . ایتالیائی ها برای پس گرفتن شهرهای ونیز و پیه مون با فرانسویان متحد شدند و جنگی عظیم در قریه سولفورینو در گرفت که نزدیک به سی هزار تن کشته و ۴ هزار تن زخمی در میدان جنگ برجای ماند و شماره پزشکان و پرستاران برای مواظبت از این عده کثیر کافی نبود . در این هنگام يك تن مسافر نیکوکار از اهالی سویس بنام هانری دونان که برای ملاقات ناپلئون سوم و مذاکره در باره يك موضوع اقتصادی آمده بود گزارش ربه میدان جنگ افتاد و این منظره دلگداز را بچشم خود دید و همانطور که در کتاب خود بنام "خاطرات سولفورینو" اعتراف میکند فداکاری های بانوی نیکوکار انگلیسی را بخاطر آورده و از کردار او الهام گرفته برای نجات زخمی ها دامن همت بکمر میزند و اهالی آن نقاط را از زن و مرد برای کمک به زخمی ها تشویق و ترغیب مینماید . بدین ترتیب او توانست گروه زیادی از مجروحین جنگ را از چنگال مرگ نجات بخشد .

پس از این واقعه ، هانری دونان کتاب خود را بنام خاطرات سولفورینو منتشر نموده و در آن وضع دلخراش اینگونه افراد را بخوبی تشریح کرده پیشنهاد مینماید که هنگام صلح سازمانی بین المللی با شرکت کلیه دول تشکیل شود تا وظیفه آن رسیدگی بحال زخمی های زمان جنگ و اسیران و معلولین باشد . کتاب او بزودی شهرت یافته پیشنهادش در همه جا با حسن استقبال مواجه میشود . وی بهمین جا

اكتفا نموده و در سال ۱۸۶۳ پس از بازگشت به ژنوه های از اشخاص نیکوکار را گرد خود جمع کرده و کمیته ای برای مطالعه در تشکیل يك جمعیت امدادی ترتیب میدهد این کمیته پس از چندی نمایندگان ۱۳ کشور اروپائی را پذیرفته و بدین ترتیب — نخستین کنگره عمومی در سال ۱۸۶۳ در ژنوه برپاست ژنرال دوفور تشکیل میشود .

در این اجلاسیه نمایندگان دول مختلف پیشنهادات هائری دونان را پذیرفته و باتفاق تصمیم میگیرند که هر يك در کشور خود جمعیت ملی تاسیس کنند و وسائلی فراهم سازند که مجامع مزبور از طرف کلیه دول برسمیت شناخته شود و هیأت‌تہائی که از طرف آنها برای امداد تشکیل میشود در همه جا مورد احترام باشد . بالاخره سه اصل در این کنگره که چهار روز طول کشید پذیرفته شد و مقاوله نامه آن با مضامین رسید ، نخست اینکه زخمی‌ها و اسیران جنگی و هیئت های امدادی و پرستاری از طرف کلیه دول بیطرف شناخته شده مورد احترام باشند . دوم اینکه : برای مشخص بودن این هیئت ها يك علامت مشترك بین‌المللی انتخاب شود . سوم اینکه : این علامت بصورت پرچمی باشد که هرکجا برافراشته میشود این منطقه بی طرف و مورد احترام باشد .

برای انتخاب علامت چون کشور سوئیس در تشکیل کنفرانس مزبور پیشقدم بود نمایندگان دول به احترام آن دولت تصمیم گرفتند پرچم سوئیس را انتخاب کنند . منتہی چون پرچم سوئیس صلیب سفیدی بود در زمینهای سرخ قرار شد عکس آنرا یعنی صلیب سرخ در زمینه سفید را بعنوان پرچم رسمی این قبیل مجامع بپذیرند و بدین ترتیب — صلیب سرخ بوجود آمد .

پس از این کنگره در سالهای بعد نیز کنفرانسها و جلساتی تشکیل گردید و

در کنفرانس سال ۱۹۱۹ بود که تصمیم به ایجاد يك اتحادیه صلیب سرخ Leag
 گرفته شد که مرکز آن در ژنو بود و بعداً به عضویت of Red Cros
 سازمان جهانی درآمد .

در حال حاضر سازمان از سه جمعیت کمیته اصلی تشکیل میشود که عبارتند از :

۱ - جمعیت های ملی

۲ - اتحادیه صلیب سرخ

۳ - کمیته بین‌المللی صلیب سرخ .

۱ - جمعیت های ملی : تا سال ۱۹۶۹ تعداد ۱۱۰ جمعیت در جهان بوجود
 آمده و پنون در هر کشور فقط يك سازمان میتواند وجود داشته باشد که بر اساس کمک
 و اوطلبانه تشکیل میشود لذا تا پایان سال ۱۹۶۹ تعداد ۱۱۰ کشور در جهان
 جمعیت های ملی را تشکیل داده‌اند که در بعضی از کشورها کمکهای مالی زیادی از
 دولت دریافت مینمایند و در برخی دیگر فقط از کمکهای مردم بودجه خود را تأمین
 مینمایند . در سال ۱۹۴۶ سازمان ملل متحد ایجاد جمعیت های صلیب سرخ راه
 همه اعضا سازمان توصیه نمود . فعالیت اصلی جمعیت های ملی کمک به مردم در -
 مصیبت های طبیعی یا غیر طبیعی و همچنین تعلیم و تربیت پرستار میباشد . در
 بعضی از کشورها سازمان در دفاع ملی کشور نیز شرکت دارد .

در کشور شوروی جمعیت به معلولین و مجروحین جنگ کمک مینماید و هم -
 عهده دار نگهداری یتیمان خانوادهمهائی است که اعضا خود را در جنگ از دست
 داده‌اند . در سوئیس جمعیت مسئول سازمان انتقال خون نیز میباشد .
 ۲ - اتحادیه جمعیت های صلیب سرخ - که از اتحاد اعضا جمعیتها تشکیل یافته

است و وظایف آن عبارت است از ایجاد هماهنگی در کارهای جمعیت های ملی ، کمک به جمعیت های ضعیف ، تشویق در ایجاد جمعیت های جدید و کوشش برای بهبود بهداشت مردم .

در دفتر مرکزی قسمتهای مختلف برای رفع اشکالات پزشکی و اجتماعی ، انجام کارهای پرستاری و رفع مصائب وجود دارد . قسمت رفع مصیبت ها و حوادث با همکاری کمیته بین المللی صلیب سرخ در زمان جنگ و در مواقع ایجاد سوانح طبیعی با ارسال لوازم زندگی و دارو در انبارهای خاص که در کشورهای مختلف تهیه شده به آسیب دیدگان کمک میکند (این انبارها در حال حاضر در بندر لوهاور ، ماری ، موسومبا ، هنگ کنگ ، سانتیاگو وجود دارد) .

۳ - کمیته بین المللی صلیب سرخ - یک سازمان مستقل سوییسی است که مرکز آن در ژنو میباشد و با آنکه نامش بین المللی است لکنه اعضاء آن سوییسی میباشد . مدت خدمت این سازمان حدود یکصد سال است و وظایف آن عبارت است از پاسداری از اصول اصلی صلیب سرخ ، اعلام تشکیل جمعیت های ملی در کشورهای مختلف ، - کوشش در اجرای مقررات سازمان . کوشش برای محافظت و کمک به آسیب دیدگان جنگها اعم از نظامی یا غیر نظامی .

سازمان صلیب سرخ دارای یک اجلاسیه عالی است که هرچهار سال یکمرتبه با حضور نمایندگان قسمتهای سه گانه تشکیل میشود و سیاست کلی سازمان را بررسی و تعیین مینماید . بدون شك عملیات این سازمان چه در زمان جنگ و چه در زمان صلح ارزنده و قابل تحسین میباشد . و کافی است که برای نشان دادن ارزش این سازمان باین ارقام توجه شود که تعداد تلفات مجروحین جنگ که در جنگ کریمه ۶۰٪

بوده در جنگ جهانی اول به ۷/۵ درصد و در جنگ جهانی دوم به ۲/۳٪ رسیده است. در زمان صلح نیز کمکهای سازمان بقدری زیاد میباشد که ذکر آنها از حوصله این مقوله خارج است.

مختصری از تاریخچه شیروخورشید سرخ ایران

همانطور که قبلا ذکر شد در نخستین کنگره عمومی که در سال ۱۸۶۳ در ژنو تشکیل شد علامت صلیب سرخ به عنوان پرچم رسمی مجامع بین المللی انتخاب و پذیرفته شد ولی با وجود اینکه در انتخاب این علامت به پیچوجه جنبه مذهبی دخالت نداشت و صرفا با احترام اولین کشور تشکیل دهنده و میزبان کنگره بود معذک دولت ایران پرچم صلیب سرخ را نپذیرفت و در سال ۱۹۰۸ (۶۴ سال قبل) در کنفرانس بین المللی ژنو برای خود علامت شیروخورشید سرخ را پیشنهاد نمود. همانطور که دولت عثمانی نیز که دولت اسلامی بود لاله احمر را برگزید. این دو پیشنهاد مورد موافقت واقع شد که از آن پس دول اسلامی هلال احمر را قبول کردند و علامت شیروخورشید منحصر به ایران شد.

دولت ایران با وجود اینکه مقوله نامه صلیب احمرها را در سال ۱۸۷۴ میلادی پذیرفت و در ۶۴ سال قبل نیز علامت شیروخورشید سرخ را انتخاب نمود، اما تا سال ۱۳۰۲ شمسی (۴۹ سال قبل) هیچگونه اقدامی برای تاسیس این جمعیت در ایران بعمل نیامد. تا اینکه در روز عید غدیر سال ۱۳۰۲ شمسی (۱۹۲۳ میلادی) - اعلیحضرت شاهنشاه فقید رضا شاه کبیر که در آن هنگام سمت وزارت جنگ را بعهده داشتند در قصر گلستان برای اولین بار جمعیت شیروخورشید سرخ را رسماً تشکیل

دادند و اولین هیئت مدیره آن بدین شرح انتخاب شد :

اعلیحضرت فقید بسمت ریاست عالیہ جمعیت، جنابان آقایان دکتر امیراعلم،

دکتر سعید مالک بسمت نواب رئیس، جناب آقای جم بسمت خزانه دار، جناب آقای

علیمحمد اویسی بسمت محاسب. آقایان مجید آهی و عباسقلی قریب بسمت منشی.

پس از این جلسه مراتب به کمیته بین المللی صلیب احمرها اعلام و از طرف آن

کمیته جمعیت شیروخورشید سرخ ایران به کلیه جمعیت‌های صلیب سرخ و هلال احمر

معرفی گردید. شش سال بعد، یعنی در سال ۱۳۰۸ شمسی (۱۹۲۹ میلادی)

بعضویت اتحادیه بین المللی صلیب احمرها LICR پذیرفته شد. در تاریخ دوم

دیماه ۱۳۰۹ بخش بانوان جمعیت بریاست عالیہ والا حضرت شاهدخت شمس پهلوی

تاسیس شد و یک چند نیز تا سال ۱۳۲۰ والا حضرت شاهدخت اشرف پهلوی ریاست

عالیه این جمعیت را بعهده داشتند. در این سال حسب الامر شاهنشاه آریا مهر

ریاست عالیہ جمعیت به والا حضرت شاهدخت شمس پهلوی واگذار شد.

تاریخچه فعالیت شیروخورشید سرخ ایران را میتوان به سه دوره مشخص تقسیم نمود :

یکی از بدو تاسیس تا سال ۱۳۲۰ و دیگری از سال ۱۳۲۰ تا سال ۱۳۴۹

(سال واگذاری بیمارستانها) و از سال ۱۳۴۹ به بعد. نخستین دوره فعالیت

جمعیت بیشتر در جهت اجرای خدمات امدادی پراکنده و در جریان حوادث و سوانح

سپری گردید و شیروخورشید سرخ جز چند بیمارستان در آذربایجان تاسیسات دیگری

نداشت. ولی در دوران دوم فعالیت خود به امر شاهنشاه آریا مهر اساسنامه -

جمعیت مورد تجدید نظر قرار گرفت و اساسنامه جدید بنحوی تنظیم گردید که با

تحولات کشور هماهنگی داشته باشد و در همین دوران است که شیروخورشید سرخ

روز بروز رو بتوسعه و تکامل گام برداشته و فعالیتهای چشمگیری در زمینههای مختلف
نموده است که در جای خود نکری از آنها بمیان خواهد آمد .

اساسنامه جمعیت شیروخورشید سرخ ایران :

در هیئت و ششم اردیبهشت ماه ۱۳۲۷ بنا به پیشنهاد مجمع عمومی اساسنامه
جدید مشتمل بر یازده قسمت و ۹۱ ماده به توشیح اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر
رسید . برای جلوگیری از اطاله کلام قسمتهائی از آن زیلا باختصار شرح داده میشود .
مواد ۱۷ و ۱۸ و ۱۹ وظایف جمعیت را در زمان جنگ و صلح تعیین نموده
است . طبق ماده ۱۸ جمعیت در زمان جنگ سمت معاونت بهمداری ارتش را خواهد
داشت و برای معالجه بیماران و زخمداران لشکری و کشوری بیمارستانهای ثابت و سیار
و هیئت های امدادی و وسائل و لوازم دیگر بقدر امکان فراهم میکند . و نیز مطابق
مقررات بین المللی بزخمداران و اسیران خارجه در حدود توانائی کمک و مساعدت
خواهد نمود و چون يك قسمت از مقاصد این جمعیت در زمان جنگ مداوا و معالجه
مرضی و مجروحین اردوهاست سازمان های ارتشی ملزمند در پیشرفت این مقاصد با
جمعیت اشتراك مساعی کامل بنمایند .

طبق ماده ۱۹ هنگام صلح مقاصد و وظایف جمعیت شیروخورشید سرخ ایران
بطور عموم تسکین آلام و اسقام ضعفاء و دستگیری و پرستاری فقرا و بینوایان خواهد
بود بترتیب ذیل :

الف - امداد بهداشتهی در موارد بلیات و حوادث آسمانی و مصائب عمومی

از قبیل قحط ، حریق ، زلزله ، سیل ، وبا ، طاعون و سایر بیماریهای ساریه .

ب - تاسیس مؤسسات انتقال خون در مرکز و شهرستانها .